

WORLD AUTISM AWARENESS DAY 2024

Moving from surviving to thriving:
Autistic individuals share regional perspectives

2 Απριλίου – Παγκόσμια ημέρα ενημέρωσης για τον αυτισμό

Στόχος για το έτος 2024

«Μετάβαση από την επιβίωση στην ευημερία: τα αυτιστικά άτομα μοιράζονται κοινές προοπτικές της κοινότητας»

Αυτισμός και Πανεπιστήμιο

Αικ. Αντωνοπούλου

Ακαδημαϊκή Σύμβουλος Φοιτητών/τριών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες

Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Αλήθειες

Τα πρόσωπα που έχουν διαγνωστεί με αυτισμό αντιμετωπίζουν πολλαπλές προκλήσεις, αλλά, με **την κατάλληλη υποστήριξη σε συμπεριληπτικό περιβάλλον**, είναι απόλυτα ικανά να έχουν μια ευτυχισμένη ζωή και να είναι ικανοποιημένα από αυτή.

Τι είναι ο αυτισμός;

Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)

δια βίου πολύπλοκη νευροαναπτυξιακή κατάσταση

προκλήσεις στην **επικοινωνία** και την **κοινωνική αλληλεπίδραση**, **επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές**, περιορισμένα/ιδιαιτέρα ενδιαφέροντα, υπερ-ευαισθησία ή υπο-ευαισθησία στα **αισθητηριακά ερεθίσματα** (π.χ. ήχος, φως...)

Γενετικοί παράγοντες. Πολλαπλά γονίδια υπεύθυνα για τον αυτισμό.

Τι δεν είναι ο αυτισμός (ΔΑΦ)! Μύθοι

πάθηση

- δεν θεραπεύεται

δεν προκαλείται από περιβαλλοντικούς παράγοντες

- εμβόλια, διατροφή, διαπαιδαγώγηση, συναισθηματική απομόνωση ...

δεν συνδέεται με μειονεξία

- ο αυτισμός μπορεί να είναι πλεονέκτημα

Ετερογένεια

Επειδή ο αυτισμός αναφέρεται σε ένα **ευρύ φάσμα δυνατοτήτων και δυσκολιών**, επηρεάζει διαφορετικούς ανθρώπους με διαφορετικούς τρόπους.

Είναι λοιπόν πολύ δύσκολο να γενικεύσουμε για το πώς θα αναπτυχθεί ένα αυτιστικό άτομο με την πάροδο του χρόνου.

Κάθε άτομο είναι **διαφορετικό** και μια στρατηγική παρέμβασης ή αντιμετώπισης που λειτουργεί καλά με ένα άτομο μπορεί να μην είναι κατάλληλη ή αποτελεσματική με ένα άλλο

Δύο άτομα με διάγνωση αυτισμού μπορεί να έχουν πολύ διαφορετικό προφίλ αναγκών και δεξιοτήτων.

Νευροδιαφορετικότητα & διάκριση

Υπάρχει μια αυξανόμενη τάση μεταξύ των αυτιστικών ανθρώπων να μην επικεντρώνονται στη 'θεραπεία' της διαταραχής τους αλλά στην ανάδειξη/αξιοποίηση της διαφορετικότητας τους.

Τα αυτιστικά άτομα αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη ζωή τους, αλλά βλέπουν την ζωή ως έναν διαφορετικό τρόπο επικοινωνίας, σκέψης και αλληλεπίδρασης.

Τι έχουν να πουν οι άνθρωποι με αυτισμό...

«Απλώς φαίνεται να βλέπω και να σκέφτομαι τους ανθρώπους και τον κόσμο με διαφορετικό τρόπο.

Για παράδειγμα, είμαι και μπερδεμένος και γοητευμένος από τους ιδιωτισμούς. Είναι μέρος αυτού που είμαι. Κάποτε ήμουν πολύ συνειδητοποιημένος για το ότι οι άνθρωποι με συμπαθούν και με αποδέχονται, αλλά τώρα, απλώς σκέφτομαι 'δεν γίνεται να αρέσω σε όλους'. Όλοι είμαστε διαφορετικοί.»

TK, σκηνοθέτης με αυτισμό

«Ο αυτισμός μου με διευκολύνει να κάνω πράγματα με τα οποία μπορεί να δυσκολεύονται πολλοί μη αυτιστικοί άνθρωποι. Δουλεύω έντονα όταν ζωγραφίζω, γράφω, συνθέτω ή κάνω οτιδήποτε δημιουργικό. Νομίζω ότι το να είμαι αυτιστικός συμβάλλει επίσης στην ικανότητά μου να επιλύω προβλήματα και να αναγνωρίζω λεπτομέρειες, κάτι που μπορεί να με βοηθήσει να ερευνήσω ένα εξαιρετικά εξειδικευμένο θέμα και να μιλήσω για αυτό».

PS, αυτιστικός καλλιτέχνης και μουσικός

«Πάντα παρατηρώ πολλές λεπτομέρειες που χάνουν οι άλλοι και αυτό μπορεί να είναι πολύ σημαντικό για να γίνει η σωστή διάγνωση ή να καταλάβω ότι ένας ασθενής επιδεινώνεται. Έχω επίσης εξαιρετική μνήμη, η οποία βοηθάει πραγματικά στη δουλειά μου. Δεν μπορώ να αναγνωρίσω ή να θυμηθώ πρόσωπα – πόσο μάλλον όταν πολλοί από τους συναδέλφους μου φορούν τις ίδιες στολές!»

ΧΓ, αυτιστικός γιατρός

<https://www.youtube.com/watch?v=ox5G1SLUvn0>

Αυτισμός (Amazing Things Happen - Greek),

Πανελλήνιο Σώμα Συνοδών ΑμεΑ

Φοιτητές στο φάσμα του αυτισμού και σπουδές

«Το Πανεπιστήμιο επιτρέπει στον φοιτητή και την φοιτήτρια να ασχοληθεί με τον τομέα που τον/ην ενδιαφέρει σε βάθος και προσφέρει την ανταμοιβή και αναγνώριση που ποτέ ως τώρα δεν είχε. Από όλα τα πλαίσια στα οποία οι άνθρωποι σπουδάζουν, εκπαιδεύονται και δουλεύουν, το πανεπιστήμιο είναι ο μόνος χώρος στον οποίο η τάση του φοιτητή/της φοιτήτριας στο φάσμα του αυτισμού να ασχολείται συστηματικά με έναν τομέα και να αφιερώνεται σ' αυτόν θα αναγνωριστεί και θα εκτιμηθεί» (σελ. 33-34).

Harpur, Lawlor & Fitzgerald (2004)

Θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα

- Οι μαθητές/τριες στο φάσμα του αυτισμού μπορούν να συμμετέχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις για να εισαχθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Σύμφωνα με τον πρόσφατο ΦΕΚ Β 6069/28-11-2022, οι μαθητές/τριες στο φάσμα του αυτισμού με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% μπορεί να εισάγονται σε ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις ανάλογα με την προτίμησή τους με την ειδική κατηγορία των πασχόντων/ουσών από σοβαρές ασθένειες σε ποσοστό 5% καθ' υπέρβαση του αριθμού των εισακτέων.

Δεδομένα για τον επιπολασμό του αυτισμού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Πανεπιστήμιο του Cambridge, διαχρονική έρευνα (2009-2012): οι αιτήσεις εγγραφής στο πανεπιστήμιο από άτομα στο φάσμα του αυτισμού ήταν 21 το έτος 2008/09 και 67 το έτος 2012/13 (αύξηση πάνω από 219% σε διάστημα πέντε ετών) (Hastwell et al, 2013).
- Το 2,4% του φοιτητικού πληθυσμού του Ηνωμένου Βασιλείου διαγιγνώσκεται με αυτισμό και λιγότερο από το 40% αυτών ολοκληρώνουν την πανεπιστημιακή τους εκπαίδευση – έχουν 10 φορές περισσότερες πιθανότητες να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους (60% έναντι 6,3% συνολικού ποσοστού εγκατάλειψης) (Gurbuz, Hanley & Riby, 2019).

Φοιτητικός πληθυσμός στο φάσμα του αυτισμού στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

- Σχολή Ψηφιακής Τεχνολογίας (n=8, 6 με Πανελλήνιες)
- Σχολή Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών (n=10, 6 με Πανελλήνιες)
- Σχολή Επιστημών Υγείας και Αγωγής (n=0, αυτό μπορεί να αλλάξει)
- Όλοι/ες προπτυχιακοί φοιτητές/ριες

Σύνολο: 18 φοιτητές και φοιτήτριες (περίπου 1%)

Αυξητική τάση

Ακ. Έτος 2023-2024

4 φοιτητές & φοιτήτριες

Προηγούμενα ακ. έτη

14 φοιτητές & φοιτήτριες

Συνοδές καταστάσεις

3 φοιτητές & φοιτήτριες

Σύγχρονα ευρήματα για τη φοίτηση των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σε διεθνές επίπεδο

- Συστηματική ανασκόπηση 21 μελετών
- Λέξεις-κλειδιά
autism, autism spectrum disorder, college, university
- 8 θέματα που περιγράφουν τα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων και της υποστήριξης που εφαρμόστηκαν

Υποστήριξη στον κοινωνικό τομέα (81%)

Υποστήριξη στον τομέα της λειτουργικότητας και της αυτόνομης διαβίωσης (67%)

Υποστήριξη στον ακαδημαϊκό τομέα/προσαρμογές (62%)

Υποστήριξη στο συναισθηματικό τομέα (62%)

Συμμετοχή γονέων/οικογένειας (33%)

Επαγγελματική κατάρτιση (29%)

Ανάπτυξη επικοινωνίας (19%)

Μετάβαση (14%)

Journal of Autism and Developmental Disorders (2020) 50:3166–3178
<https://doi.org/10.1007/s10803-020-04409-3>

ORIGINAL PAPER

Supports for Postsecondary Students with Autism Spectrum Disorder:
A Systematic Review

Cheryl J. Widman¹ · Norma A. Lopez-Reyna¹

Φοίτηση των ατόμων με ΔΑΦ στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σε διεθνές επίπεδο

Η διεθνής βιβλιογραφία αναφέρεται σε δύο σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν την πρόοδο στο Πανεπιστήμιο:

(α) τα χαρακτηριστικά του ατόμου με ΔΑΦ (δυνατότητες/δυσκολίες) και

(β) τα χαρακτηριστικά της μαθησιακής και της διδακτικής διαδικασίας (περιβάλλον)

Φοίτηση των ατόμων με ΔΑΦ στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σε διεθνές επίπεδο

(α) χαρακτηριστικά
ΔΑΦ

προκλήσεις στην κοινωνική συμπεριφορά, στην επικοινωνία και στα ενδιαφέροντα (ελλείμματα ή έκπτωση) (Carrington et al. 2020)

αναγνώριση και αξιολόγηση των δυνατοτήτων και των δυσκολιών κάθε φοιτητή/ριας ξεχωριστά (Nuske et al. 2019)

Ετερογένεια στην εκδήλωση της ΔΑΦ, ανάδειξη της 'φωνής' των ατόμων με ΔΑΦ (Accardo et al. 2019)

Κοινά γνωρίσματα: οι φοιτητές/φοιτήτριες με ΔΑΦ δυσκολεύονται στην κοινωνική αλληλεπίδραση, όμως προσαρμόζονται στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και εφαρμόζουν τεχνικές για την διαχείριση των αλλαγών σε αυτό (Mercé Barrera Ciurana & Odet Moliner García, 2023)

η συναισθηματική τους ευημερία κλονίζεται συχνά λόγω της τάσης τους να βιώνουν **υπερβολικό άγχος** κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο πανεπιστήμιο (Fabri et al. 2022)

μπορεί να δυσκολευτούν να αντιληφθούν τα στοιχεία που υπονοούνται στις πληροφορίες που λαμβάνουν ή να επιλύσουν προβλήματα (Waisman et al. 2023)

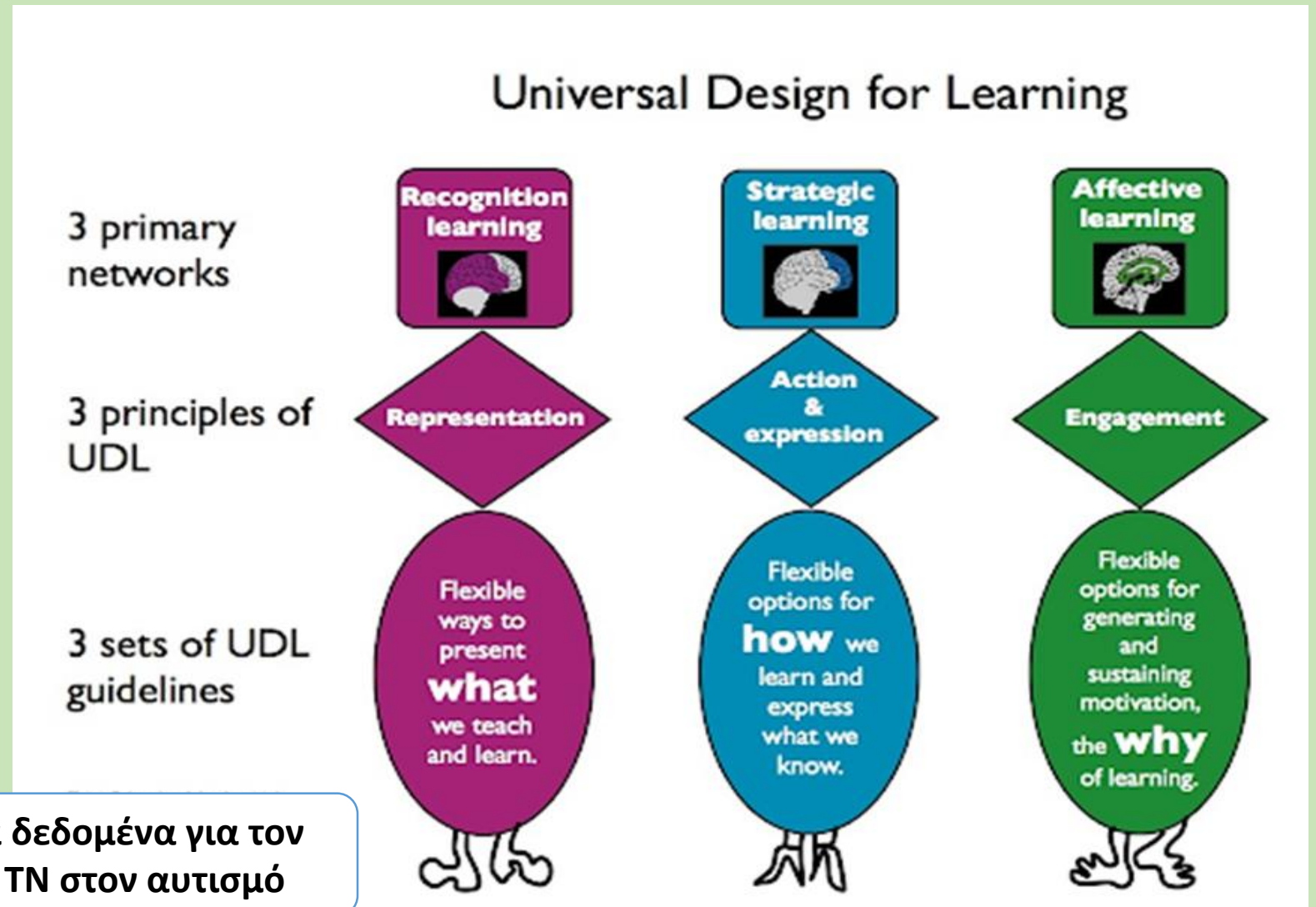
Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση (ΚΣΜ)

(β) διδασκαλία

Καθολικός Σχεδιασμός
Μάθησης (Universal
Design for Learning)

(Mercé Barrera Ciurana & Odet Moliner
García, 2023)

Τελευταία δεδομένα για τον
ρόλο της ΤΝ στον αυτισμό

Η φωνή των φοιτητών/ριών με αυτισμό

“Δεν το λέω στους συμφοιτητές/στις συμφοιτήτριές μου γιατί δε θέλω οι προκαταλήψεις να επηρεάζουν το πώς με βλέπουν. Προτιμώ να με θεωρούν έναν ‘μυστήριο τύπο’ παρά έναν αυτιστικό”

(φοιτητής, Ολλανδία)

“Στο λύκειο με κορόιδευαν οι συμμαθητές/ριές μου. Αυτό δεν συμβαίνει στο Πανεπιστήμιο, όπου οι συμφοιτητές/συμφοιτήτριές μου με σέβονται.”

(φοιτητής, Ισπανία)

“Αισθάνομαι απροθυμία να μοιραστώ τα προβλήματά μου επειδή στο παρελθόν έχει αμφισβητηθεί η ικανότητά μου να σπουδάσω. Αναρωτιέμαι αν το Πανεπιστήμιο είναι το κατάλληλο περιβάλλον για μένα.”

(φοιτητής, Ηνωμένο Βασίλειο)

“Μόνο όταν άρχισα να σχεδιάζω το δικό μου πρόγραμμα μελέτης και όχι αυτά που μου πρότειναν οι άλλοι, εστιάζοντας σε ένα γνωστικό αντικείμενο κάθε περίοδο, άρχισα να μαθαίνω αποτελεσματικά.”

(φοιτητής, Φινλανδία)

“Φοβάμαι ότι ο γιος μου δεν θα μπορούσε να προσανατολιστεί στην Πανεπιστημιούπολη με τα πολλά κτίρια, θα αναστατωθεί επειδή δεν μπορεί να βρει το δρόμο του για κάπου, και τότε να συμπεριφερθεί με έναν μη κοινωνικά αποδεκτό τρόπο.”

(γονέας, Πολωνία)

“Το πιο δύσκολο πράγμα για το γιο μου ήταν να σχεδιάσει και να οργανώσει την εργασία του, να δημιουργήσει σχέσεις με άλλους φοιτητές, και να ζητήσει βοήθεια ακόμα και όταν επειγόντως τη χρειαζόταν.”

(γονέας, Ισπανία)

“Διαπιστώνω ότι αποδίδω καλύτερα σε εργασίες που μου δίνεται απόλυτη ελευθερία (π.χ. να επινοήσω τη δική μου ερώτηση και να την απαντήσω, σε μαθήματα που διδάσκονται από καθηγητές/τριες που επιβραβεύουν την πρωτοτυπία) ή σε εργασίες με ξεκάθαρας οδηγίες. Αποδίδω λιγότερο καλά σε εργασίες στις οποίες υπονοούνται οι κανόνες που πρέπει να ακολουθήσω, και δεν διευκρινίζονται.”

(φοιτητής, Ηνωμένο Βασίλειο)

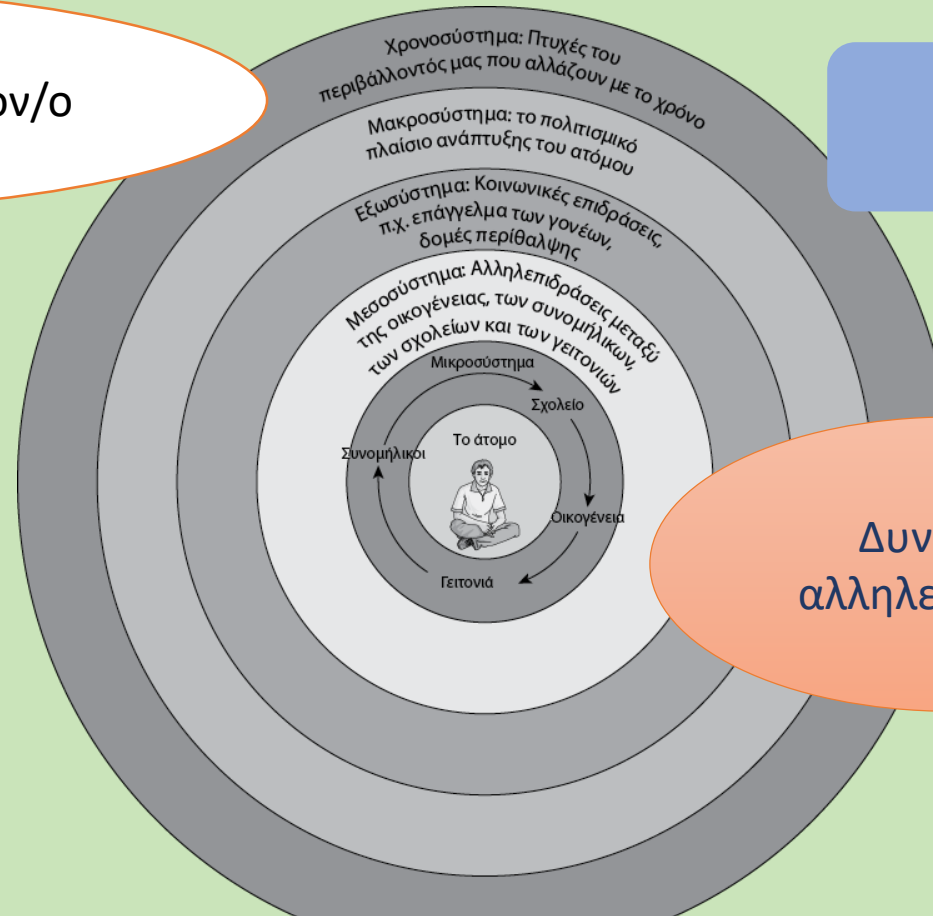
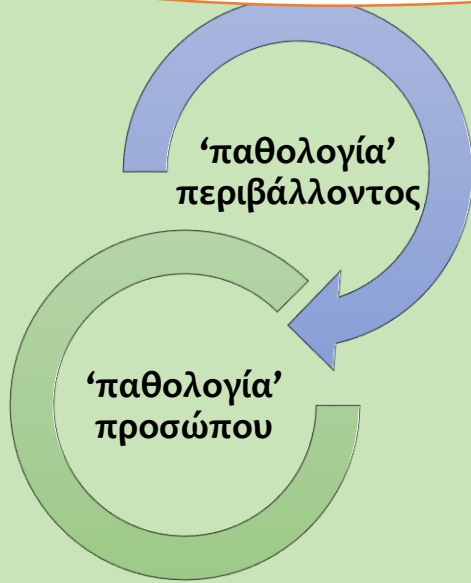
“Σε όλους/ες μας ανατέθηκε ένας Ακαδημαϊκός Σύμβουλος. Ο δικός μου ήταν πολύ δραστήριος στο να με γνωρίσει ως άτομο και να οργανώσει τακτικές συναντήσεις μαζί μου είτε υπήρχε πρόβλημα είτε όχι.”

(πρώην φοιτητής, Ηνωμένο Βασίλειο)

Περιβάλλον, ανάπτυξη, μάθηση

Πόσο νευροτυπικό είναι το σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον/ο σύγχρονος τρόπος ζωής;

Το οικοσύστημα της μάθησης [θεωρίες μάθησης]

Δυναμική αλληλεπίδραση

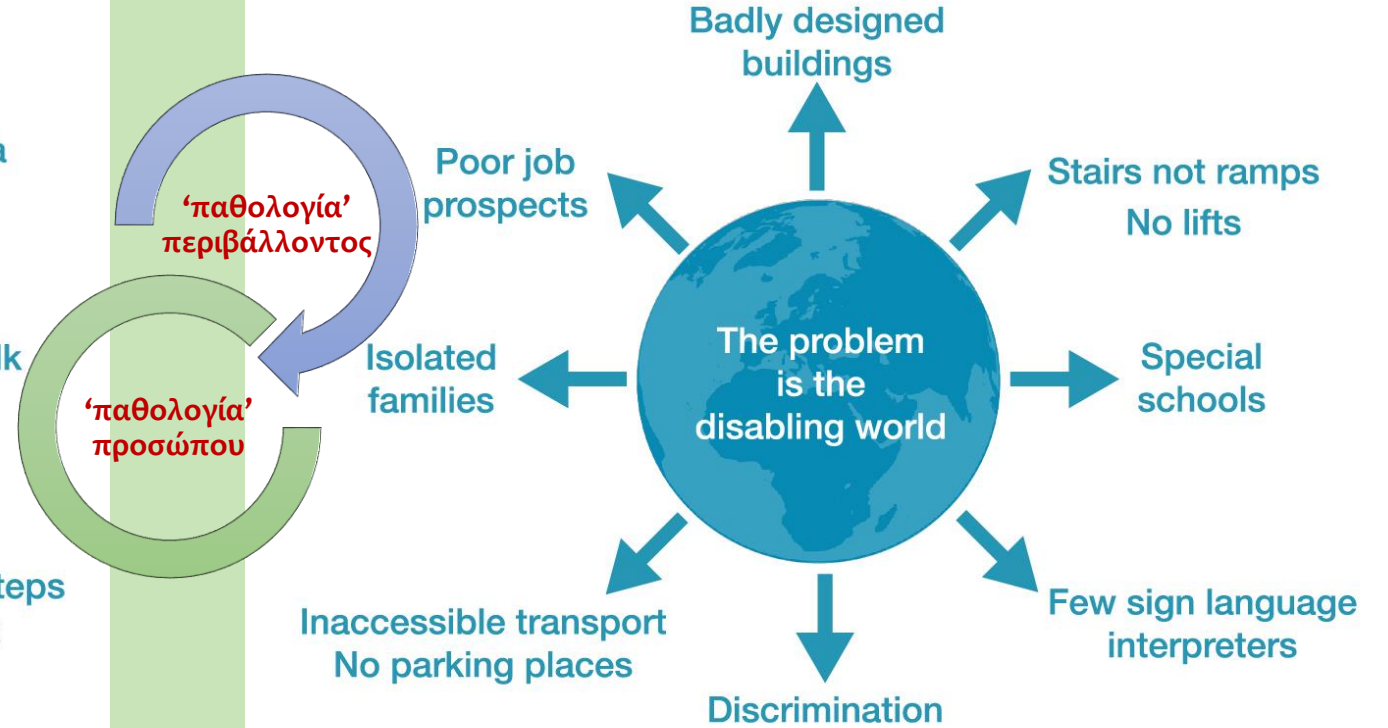
Το βιο-οικολογικό μοντέλο ανάπτυξης του Bronfenbrenner (Bronfenbrenner 1989)

The Medical Model of Disability

This is a diagram of the traditional Medical Model of Disability, which the Social Model was developed to challenge.

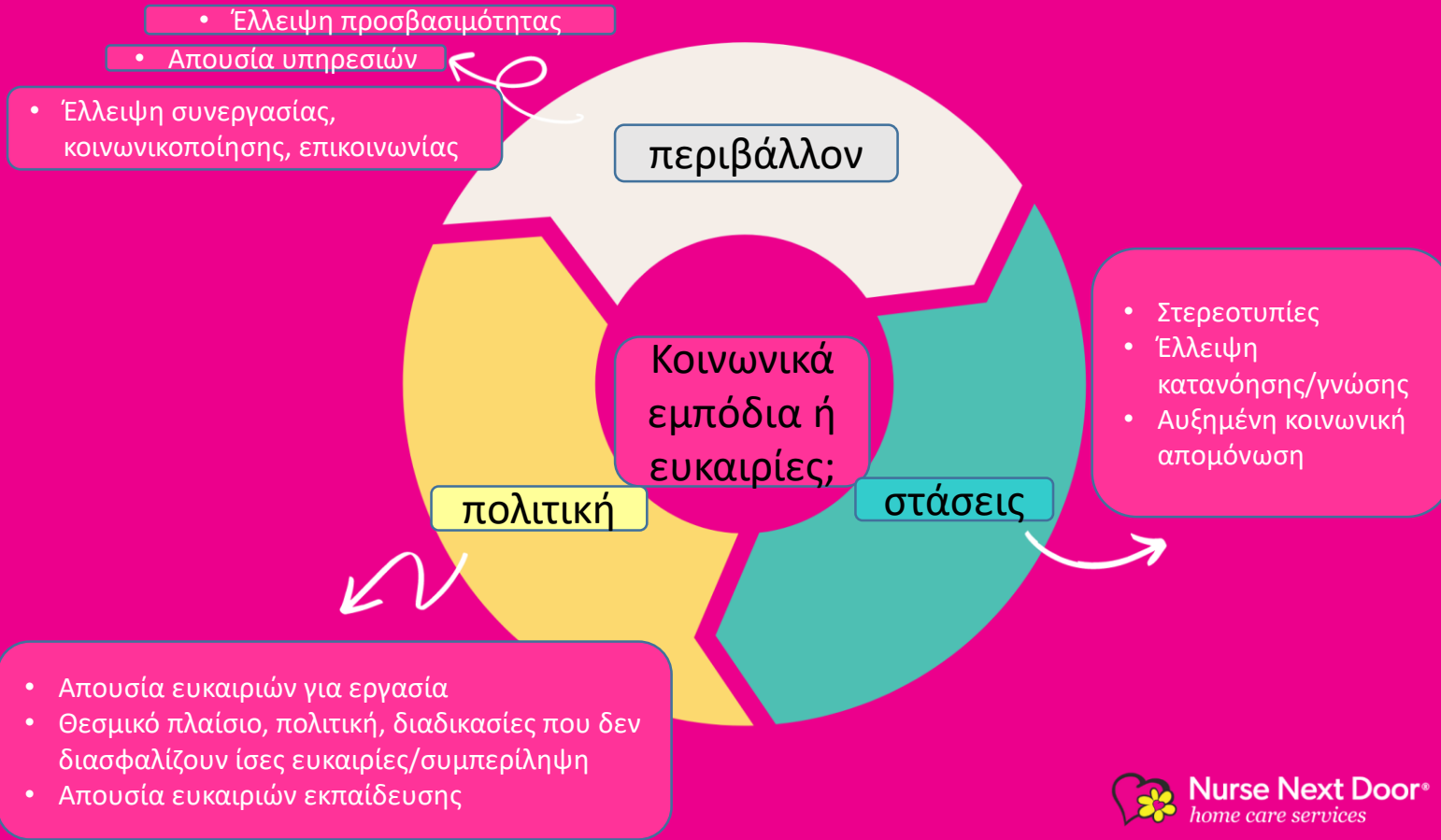
The Social Model of Disability

The Social Model of Disability states that the oppression and exclusion people with impairments face is caused by the way society is run and organised.

<https://www.inclusionlondon.org.uk/about-us/disability-in-london/social-model/the-social-model-of-disability-and-the-cultural-model-of-deafness/>

Η κοινωνική αντίληψη της αναπηρίας

Στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης

Από την επιβίωση στην ευημερία/ ευδαιμονία!

Δικαίωμα στην εκπαίδευση - Δια βίου μάθηση

Από την παθητικότητα στην συμμετοχικότητα!

Εκπαίδευση

Αυτενέργεια, ανακάλυψη,
δημιουργική/κριτική σκέψη,
αφαιρετική σκέψη,
καθοδήγηση, προαγωγή
της επιστήμης, ευημερία

Σχόλη: Ανάπαυση, ελεύθερος χρόνος.

Σήμερα: ο χώρος όπου παρέχεται **παιδεία**, κάθε ενασχόληση από την οποία κερδίζει κανείς σε **γνώσεις και εμπειρίες**, η καθοδήγηση των μαθητών/τριών από τους/ις εκπαιδευτικούς

Σχολή: Αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου για την καλλιέργεια του πνεύματος και της ψυχής.

Στον Πλάτωνα και στον Αριστοτέλη συναντούμε τη σημασία «σπουδή, φιλοσοφική συζήτηση»

Κριτήρια ποιότητας εκπαιδευτικού πλαισίου (Farrell et al., 2007)

Ανάδειξη της διαφορετικότητας, αξιοποίηση των δυνατοτήτων

Ανάπτυξη δεξιοτήτων και απόκτηση γνώσεων και εμπειριών

Προσαρμογές και ευελιξία

Δημιουργώ ευκαιρίες συμμετοχής για όλους και όλες

**Επίδοση
Αυτονομία**

Συμμετοχή

Φυσική παρουσία

**Αποδοχή
Σεβασμός**

Ισότιμη πρόσβαση σε όλους τους χώρους και τις διαδικασίες με ασφάλεια

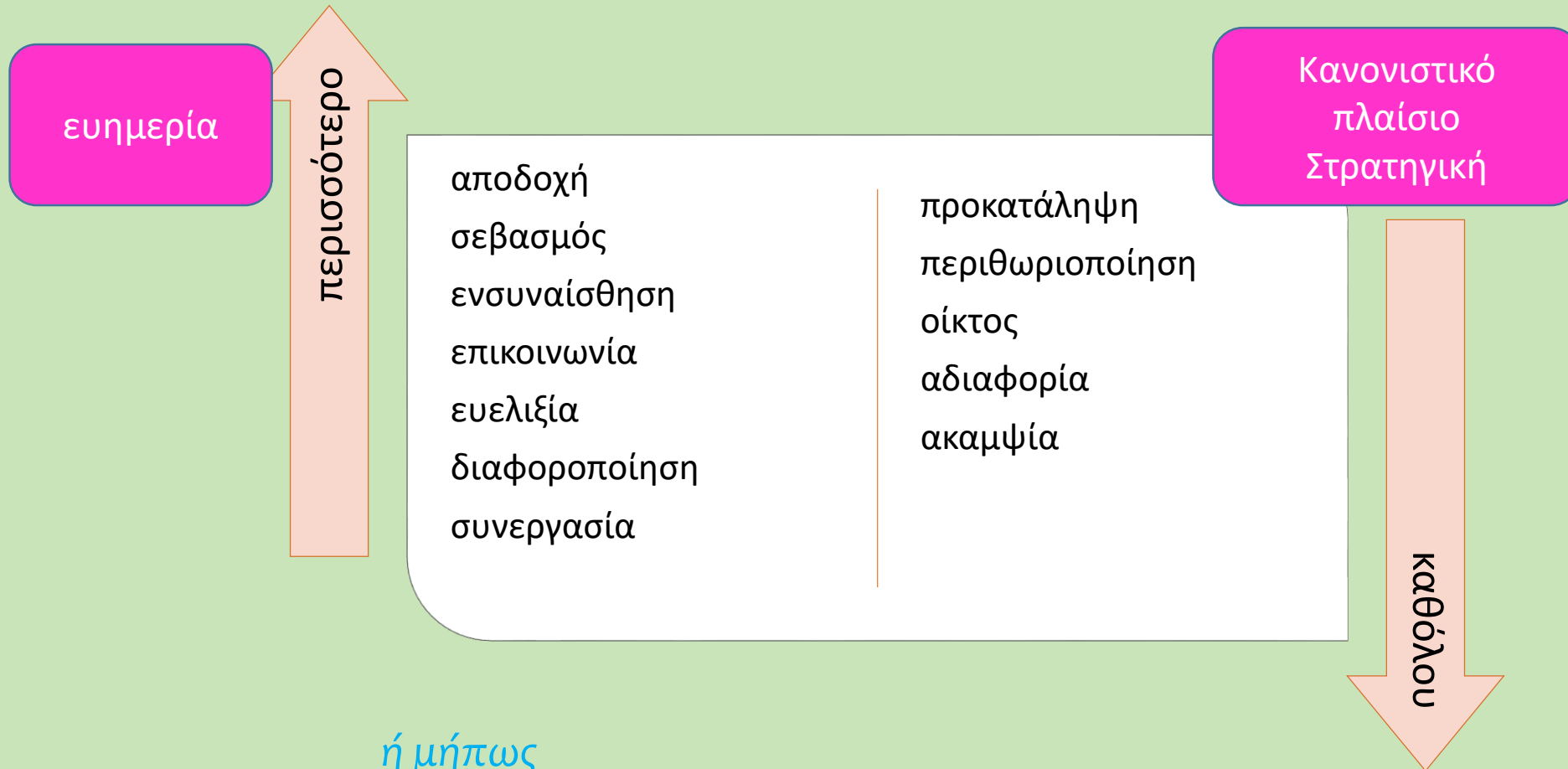
Δεν κρίνω, δεν απομονώνω, δεν εγκαταλείπω, δεν αδιαφορώ. Σέβομαι, εμπιστεύομαι, εκτιμώ, θαυμάζω, υποστηρίζω, προστατεύω, και επιβραβεύω.

Υποδομές, ασφάλεια, αίσθημα του ανήκειν, γεύση επιτυχίας...

Κλίμα και εργαλεία συμπερίληψης, Κάθε πρόσωπο είναι διαφορετικό και ξεχωριστό

Δικλίδα ασφαλείας-πρόληψη-πρόβλεψη-έλεγχος ποιότητας

‘Χωράει’ ο αυτισμός στο ‘οικοσύστημα’ της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης;

ή μήπως

Μπορεί το Πανεπιστήμιο να ‘χωρέσει’ στον αυτισμό;

**WORLD AUTISM
AWARENESS DAY
2024**

Moving from surviving to thriving:
Autistic individuals share regional
perspectives

Ο δικός μου ήχος

<https://www.youtube.com/watch?v=dzOB0mjHb2Y>

Ο δικός μου ήχος: μια ταινία μικρού μήκους #EUANDME, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΕΕ στηρίζει νέους ταλαντούχους κινηματογραφιστές. Η ΕΕ έθεσε στη διάθεση του κοινού πέντε ταινίες μικρού μήκους, έργα νέων ανερχόμενων κινηματογραφιστών, στο πλαίσιο της επικοινωνιακής εκστρατείας # EUandME. Οι πέντε κινηματογραφιστές είναι νικητές του διαγωνισμού # EUandME για νέους σκηνοθέτες. Οι ταινίες επελέγησαν από κριτική επιτροπή επαγγελματιών σκηνοθετών και στη συνέχεια τέθηκαν σε δημόσια ψηφοφορία για να επιλεγούν οι νικητές. Οι ταινίες, οι οποίες είναι διαθέσιμες στον διαδικτυακό κόμβο [#EUandME \(europa.eu/euandme\)](https://europa.eu/euandme), σκοπό έχουν να προβάλουν τα δικαιώματα των νέων Ευρωπαίων και τα οφέλη που αυτοί αποκομίζουν χάρη στην ΕΕ. Επικεντρώνονται σε θέματα που αφορούν τους νέους, όπως οι δεξιότητες και η επιχειρηματικότητα, η βιωσιμότητα, η κινητικότητα, η ψηφιακή εποχή και τα δικαιώματα.

Ο δικός μου ήχος: μια ταινία μικρού μήκους [#EUANDME](https://www.youtube.com/watch?v=dzOB0mjHb2Y) Σκηνοθεσία Jaime, Ισπανία (Δικαιώματα)

Ένα αυτιστικό αγόρι φοράει ακουστικά για να μπλοκάρει τους ήχους του έξω κόσμου, κατευνάζοντας έτσι το άγχος του. Μόλις διαπιστώσει ότι ο μόνος ήχος που μπορεί να ακούσει κάτω από το νερό είναι ο χτύπος της καρδιάς του, ανακαλύπτει ένα κρυμμένο ταλέντο.

Προτάσεις

Θετική στάση,
περιορισμός
περιθωριοποίησης

- Ακαδημαϊκός Σύμβουλος Φοιτητών και Φοιτητριών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες/Μέντορας
- Επιτροπή Ισότιμης Πρόσβασης
- Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης
- Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας
- Κέντρο Υποστήριξης της Διδασκαλίας και της Μάθησης
- Κανονιστικό πλαίσιο φοίτησης (βλ. Εσωτερικό Κανονισμό)

Προσαρμογές

- Διδασκαλία
- Ύλη/Υλικό/Ηλ. Τάξη
- Τρόποι εξέτασης/αξιολόγησης
- Περιβάλλον

Επιμόρφωση, καθοδήγηση, ευαισθητοποίηση για τη διαχείριση

- των κοινωνικών σχέσεων & της επικοινωνίας
- του χρόνου
- του άγχους
- των αναγκών που σχετίζονται με τη φύση του αυτισμού

Συμπράξεις

"Φιλικά Πανεπιστημιακά Περιβάλλοντα για Άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)" - "Network for Friendly University Campus for People with Autism Spectrum Disorder (ASD)".

<https://www.youtube.com/watch?v=liV3tGB1xt8>

**Ημερίδα με θέμα «Τεχνητή Νοημοσύνη και Αυτισμός», Υπουργείο
Παιδείας, Υπουργείο Υγείας, Αρχιεπισκοπή Αθηνών**

Βιβλιογραφία

- Accardo, A., K. Bean, B. Cook, A. Gillies, R. Edgington, S. Jay-Kuder, and E. M. Bomgardner. (2019). "College Access, Success and Equity for Students on the Autism Spectrum." *Journal of Autism & Developmental Disorders*, 49(12), 4877–90.
- American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. 5th ed.* Arlington: American Psychiatric Publishing.
- Bronfenbrenner, U. (1989). Ecological systems theory. *Annals of Child Development*, 6, 187–249.
- Carrington, S., B. Saggars, A. Webster, K. Harper-Hill, and J. Nickerson (2020). "What Universal Design for Learning Principles, Guidelines, and Checkpoints are Evident in Educators' Descriptions of Their Practice When Supporting Students on the Autism Spectrum?" *International Journal of Educational Research*, 102, 101583.
- Fabri, M., G. Fenton, P. Andrews, and M. Beaton (2022). "Experiences of Higher Education Students on the Autism Spectrum: Stories of Low Mood and High Resilience." *International Journal of Disability, Development and Education*, 69(4), 1411–29.
- Farrell, P., Dyson, A., Polat, F., Hutcheson, G., & Gallannaugh, F. (2007). Inclusion and achievement in mainstream schools. *European Journal of Special Needs Education*, 22(2), 131–145.
- Gurbuz, E., Hanley, M., & Riby, D. M. (2019). University students with autism: The social and academic experiences of university in the UK. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 49, 617-631.
- Harpur, J., Lawlor, M., & Fitzgerald, M. (2004). *Succeeding in college with Asperger syndrome: A student guide.* Jessica Kingsley Publishers.
- Hastwell, J., Harding, J., Martin, N., & Baron-Cohen, S. (2013). *Asperger Syndrome student project, 2009-12: Final project report.* University of Cambridge.
- Mercé Barrera Ciurana & Odet Moliner García (2023). 'How does universal design for learning help me to learn?': students with autism spectrum disorder voices in higher education. *Studies in Higher Education*.
- Nuske, A., F. Rillotta, M. Bellon, and A. Richdale. (2019). "Transition to Higher Education for Students with Autism: A Systematic Literature Review." *Journal of Diversity in Higher Education*, 12(3), 280–95.
- Waisman, T. C., Williams, Z. J., Cage, E., Santhanam, S. P., Magiati, I., Dwyer, P., ... & Gillespie-Lynch, K. (2023). Learning from the experts: Evaluating a participatory autism and universal design training for university educators. *Autism*, 27 (2), 356-370.
- Weiting Tan, D., Rabuka, M., Haar, T., & Pellicano, E. (2023). 'It's a symbolic violence': Autistic people's experiences of discrimination at universities in Australia. *Autism*, 13623613231219744.
- Widman, C. J., & Lopez-Reyna, N. A. (2020). Supports for postsecondary students with autism spectrum disorder: A systematic review. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 50 (9), 3166-3178.